

«پل» نوعی تأثیر مذهبی است

◆ فرشته حبیبی

تمام نمایش: پل

تمام نویسنده: محمدرحمانیان

تمام کارگردان: محمدرحمانیان، حبیب رضایی

تمام بازیگران: احمد آقالو، علی عمرانی، رضا بابک،

مهناب تصدیرپور

صله

بهره جسته است. حضور شخصیت معمار با فراگویی رودرو با تماشاگر که قصه را پس و پیش می برد، از این دست است. اما او در عین حال، شخصیتش را با انگیزه هایشان معرفی می کند و به آنان مجال می دهد که در مرزی میان اولیاء و اشقیاء قرار گیرند، جایی که امکان تفکیک آنها وجود ندارد، نه به مطلق و نه خوب مطلق.

«پل» قرار است بازویه دیدی غیر متعارف به حوشی قیام کرالایر بازدهد ولی پرداخته‌های شخصیتی و توجیه به انگیزه‌ها و زیرساختهای وجودی آنها، ترکیبی غنی و نمونه‌ای مثال‌زدنی از نوع تأثیر دینی و اعیان می‌کند.

با نگاهی استعاری تر، «پل» تقی به یک مسأله امروزی نیز می‌زند. «پل» می‌تواند نشانه ارتباط باشد، ارتباط دادن دوست و سو، یا دوا و تل و نار بادو سرزمین به هم. «پل» در چندین چون قصه حالتی چندمنشایی و چندوجهی به خود می‌گیرد. نشانمندی است که می‌توان راز و هدف قیام کرالایر را به آن نسبت داد چرا که هر قیام مذهبی انسانی علاوه بر

داعیه استیلای خیر بر شر، می‌تواند حاوی پیام صلح و دوستی و ارتباطی سالم و پویانیز باشد. از سوی دیگر، «پل» رابط میان آدمهای نمایش نیز هست؛ هفتاد دادگاه کوچکی بدون حکم، رازها و اعترافات غریبن خود را می‌نویسد و صورتی به خاطر می‌سرد «پل» معبر عیاران بسیاری است که با خودشان می‌روم و غم یا خشم و ظهیر را از این سو به آن سو می‌رند تا دیگران را با نشانته هایشان نزدیک کنند. صحنه پایان نمایش، گواه این مدعا است. ■

اولین تصویری که از تأثیر دینی به ذهن متبادر می‌شود، تعزیه است، تعزیه به رغم رو بودن قصه و زبان، فرسودگی داستانها، غلبه وجه پامرسی و... ارتباط موقتی با مخاطب برقرار می‌کند. این ارتباط، لاجرم، با پس زمینه‌های فکری مخاطب عام و بیوندی روحی اش با مذهب و سنت مرتبط است. اما در مقیاسی دیگر، تعزیه به لحاظ شیوه اجرایی توانسته است در جلب نظر مخاطب خاص نیز، موفق باشد.

ارتباط بلا فصل با مخاطب و در بعضی موارد حتی رودرو، فاصله کنارها و... از مؤلفه‌های قدرت این نوع نمایش هستند، اما از سویی جداسازی اشقیاء و اولیاء و پراختنایی به انگیزه‌ها و مدلولهای شخصیتی آنان در تعزیه برادر هر گونه تحلیل و تصویری می‌نندد. توجه به انگیزه‌ها و منافع و تحلیل شخصیت‌ها تأثیر تمایش نامنویسی مدرن است. محمدرحمانیان در نوشتن نمایشنامه «پل» که نوعی تأثیر مذهبی است، با نگاهی نیمه دینی / نیمه روان‌شناختی از رخی پل‌رسترهای نمایشهای دینی (تعزیه)

